

נתינה בפחות משהו פרוטה 28(20) גיטין כ. "ואלא משום דכתיב ונתן" עד "תדע דשלחו מתם"

ואלא משום דכתיב ונתן, והכא לא יהיב לה מידי, דלמא נתינת גט היא

(21) תוספות גיטין כ. ד"ה דלמא מתחילת התוספות עד "וכן גבי תרומה"

דילמא נתינת גט הוא - וכן שלף איש נעלו ונתן לרעהו (רות ד) לא בעינן שוה פרוטה אע"ג דכתיב ונתן וכן גבי תרומה חטה אחת פוטרת את הכרי אע"ג דכתיב (דברים יח) תתן לו ובמתנות דם חטאת ובמתנות בהונות אין בו שיעור והא דאמר אבא שאול בפ' כל שעה (פסחים דף לב:) דזר שאכל תרומה לא מיחייב בפחות משהו פרוטה משום דכתיב (ויקרא כב) ונתן לכהן וגו' ואין נתינה בפחות משהו פרוטה היינו משום דתשלומי תרומה ילפינן מתשלומי מעילה דתרווייהו תשלומי קדש מיקרו וגמרי בחט חט מהדדי ולמאן דבעי בכריתות (דף ו:) ואשר יתן ממנו על זר שתהא נתינה בכזית היינו משום דסיכה היא ואפקה בלשון נתינה לאפוקי ממשמעות דסיכה קאתי דמשמע כל שהוא וצריך נתינה חשובה כמו ונתן לכהן את הקדש (ויקרא כב) דהוי בכזית לרבנן דאבא שאול וכן לא יתן עליה לבונה דבפרק כל המנחות (דף ס.) מצריך כזית היינו משום דשני מלשון שימה דאתחיל בה לא ישים עליה שמן או משום דומיא דהקטרת לבונה בחוץ דהויא נמי הקטרת איסור דהוי בכזית.

(22) שבועות לח: מתחילת המשנה עד "ואם אין"

שבועת הדיינין. הטענה שתי כסף, וההודאה בשוה פרוטה

(23) שבועות מ: "אמר רב ענן אמר שמואל טענו שתי מחטין" עד "אמר רב פפא טענו כלים"

ואמר רב ענן אמר שמואל: טענו שתי מחטין והודה לו באחת מהן - חייב, לפיכך יצאו כלים למה שהן

(24) שבועות לט: "כי יתן איש" עד "וקאמר רחמנא"

כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמור, מה כלים שנים אף כסף שנים, מה כסף דבר חשוב אף כל דבר חשוב

ורש"י ד"ה כי יתן איש

כי יתן איש - תחלת נתינה ב' כסף ועלה קאי כי הוא זה דבר חשוב ושיערו חכמים שמעה כסף דבר חשוב הוא.

(25) רשב"א שבועות לט: ד"ה מה כלים שנים "והרמב"ן ז"ל כתב אף כלים" עד "ובירושלמי לא הלכו בזה"

ה"ג מה כלים שנים אף כסף שנים ומה כסף דבר חשוב אף כלים דבר חשוב דאקיש כסף לכלים למנינם ואקיש כלים לכסף לחשיבותו, ורש"י ז"ל דחה גירסא זו מפני שכבר אמרו יצאו כלים למה שהן וגריס ומה כסף דבר חשוב אף כל דבר חשוב כלומר שתי כסף חוץ מכלים שיצאו למה שהן, וא"ת כיון שהוצרך למכתב כלים לגלות על עצמן דכל שהן מנלן דמה כלים שנים אף כסף שנים, י"ל דא"כ לכתוב קרא או כלי כלים למה לי ש"מ תרתי, ומ"מ גירסא של רבינו ז"ל אינה נמצאת בספרים ואף כלים גרסינן ואין למחוק אותה גירסא, וקושית הרב ז"ל אינה, דמאי דקאמר אף כלים דבר חשוב לאו חשוב ב' מעין קאמר אלא לאפוקי מרוקא וכדאמרין בהזהב (מ"ז א') דכשר למיקניא ביה לאפוקי מרוקא, וא"נ כלי שבור וכדאמרין נמי התם לאפוקי חצי אגוז וחצי רימון דלא. והרמב"ן ז"ל כתב אף

כלים דבר חשוב לאפוקי כלי שאינו שוה פרוטה דאע"פ שיצאו כלים למה שהן היינו דלא בעינן שיהיו חשובין ב' מעין אבל להיות חשובין ב' פרוטות מיהא בעינן, וכן הוא בירושלמי דגרסינן התם אמר שמואל טענו ב' מחטין והודה לו באחת מהן אמר ר' חנינא והן יפות שתי פרוטות שיהא טענה פרוטה והודאה פרוטה ע"כ, וחזק הרב טענה זו שאם אי אתה אומר כן נמצאת לעתים ישיבת הדיינין בפחות משוה פרוטה כשטענו ב' מחטין ואלו בפ' הזהב אמרו שאין ישיבת הדיינין בפחות משוה פרוטה, וכן אין אשה מתקדשת בכלי שאין בו שוה פרוטה, וכן מצאתי למקצת מרבתינו הצרפתיים ז"ל שאמרו כן דכלי שוה פרוטה דוקא אמרו ומחטין דשמואל בשוין שתי פרוטות הן. ורבינו הא"י גאון ושאר הגאונים ז"ל אין דעתם כן אלא בפירוש אמרו ב' מחטין אע"פ שאין שוין פרוטה דלכך יצאו כלים למה שהן, ומה שאמר הרב ז"ל שאם כן מצאנו ישיבת הדיינין בפחות משוה פרוטה אין ראהו זו מכרעת דאפשר לומר דכל כלי כיון שהוא ראוי למלאכתו חשוב הוא כפרוטה ויתר מפרוטה ויושבין עליו הדיינין, ואפשר דאפי' לענין קדושין כן וכמו שקונין בכלי (ב"מ מ"ז א') אע"פ שאין בו שוה פרוטה ואפשר משום כסף הוא, ואם תמצא לומר דקנין לאו משום כסף הוא וכן שאין אשה מתקדשת בכלי שאין בו שוה פרוטה הכא שאני שהוציאן הכתוב למה שהן, ושמואל סתמא קאמר טענו ב' מחטין ולכך יצאו כלים למה שהן דאלמא בכל ב' מחטין קאמר, דאי לא תימא הכי לא סגי דלא אמרו בגמ' כן במה דברים אמורים בשוה יפות ב' פרוטות וכיוצא בלשון הזה וכמו שאמרו בירוש'

26) קידושין ג. "ס"ד אמינא הואיל" עד ג: "מניינא דסיפא"

ס"ד אמינא, הואיל וגמר קיחה קיחה משדה עפרון, מה שדה מקניא בחליפין, אף אשה נמי מקניא בחליפין, קמ"ל. ואימא הכי נמי! חליפין איתנהו בפחות משוה פרוטה, ואשה בפחות משוה לא מקניא נפשה

27) תוספות קידושין ג. ד"ה ואשה "והמקשה שהקשה תחילה" עד "וא"ת היכי ס"ד"

ואשה בפחות מש"פ לא מקניא נפשה - פי' בקונטרס משום דגנאי הוא לה הילכך בטיל לה תורת חליפין בקידושין ואפילו בכלי שיש בה ש"פ אי יהיב לה בתורת חליפין וקשה לר"ת דא"כ פשטה ידה וקבלה תתקדש בפחות מש"פ ועוד כיון דתלי טעמא משום דגנאי הוא לה א"כ אמאי לא פריך בגמרא בנתיב דרבי ינאי דקפדו אנפשייהו ולא מקדשי בפחות מתקבא דדינרי כו' כי היכי דפריך לקמן (דף יא.) אמילתיה דב"ש ועוד קשה כיון דס"ד השתא למגמר קניני אשה מקניני שדה א"כ אשה נמי תקני בחזקה כמו שדה ועוד דלקמן (דף ה.) בעי בגמ' בשטר מנלן ומאי בעי ליגמר משדה לכך נראה לר"ת דגרסי' בפחות משוה פרוטה לא מקניא ולא גרס נפשה דלא בקפידא תליא מילתא אלא ה"ט משום דגמר קיחה קיחה משדה עפרון דכתיב ביה כסף ובפחות משוה פרוטה לא מיקרי כסף **והמקשה שהקשה תחילה ואימא ה"נ בשטר וחזקה לא הקשה דהא פשיטא דלא גמרינן קיחה לעשות אשה ככל עניני שדה ולהכי מבעיא לן לקמן בשטר מנלן דלא גמרינן משדה אלא לכסף דוקא דכתיב ביה קיחה ולא פריך מחליפין אלא משום דהוי כעין כסף דקרא שיש בהם שוה פרוטה והכי פירושו ואימא ה"נ שתקנה אשה בחליפין כשיש באותם חליפין שוה פרוטה כעין כסף דקרא טפי משטר שיש בו שוה פרוטה דא"צ שישוה השטר פרוטה כדאמרי' גיטין (דף כ.) כתבו על איסורי הנאה כשר אבל חליפין דשוה פרוטה דומין לכסף ומשני חליפין איתנהו בפחות משוה פרוטה וא"כ אינם מטעם כסף אלא קנין אחר הוא וא"ת היכי ס"ד דנילף משדה עפרון שתקנה אשה בחליפין והא שדה עפרון גופא לא מיקני בחליפין דלא מצינו חליפין לעובד כוכבים דהא אמרינן בבכורות (דף יג.) מדישראל בחדא עובד כוכבים נמי בחדא וי"ל דהיינו לבר מחליפין דומיא דישאל בחדא וה"ק מדישראל בחדא קנין חדש בר מחליפין שהם בשניהם וכן משמע לקמן (דף ח.) גבי נמכר לעובד כוכבים מכסף מקנתו בכסף נקנה ואין נקנה בתורת תבואה וכלים ומאי ניהו חליפין ש"מ דשאר דברים נקנין בחליפין לעובד כוכבים וכן היה רגיל ר"ת לשלוח הרשאה ביד עובד כוכבים והיה מקנה בחליפין ומיהו בזה צריך ליתר שלא לכתוב וקנינא מיניה דאין שליחות זכיה לעובד כוכבים כדאמרינן בפרק [חמישי] דבבא מציעא (דף עא:) אלא וקנה העובד כוכבים כתבינן ואם תאמר אם כן כיון דפשיטא לן דאשה לא מקניא בחליפין**

28) קידושין יב. "אמר שמואל קידשה בתמרה" עד "ההוא גברא דאקדיש בזוודא"

אמר שמואל: קידשה בתמרה, אפילו עומד כור תמרים בדינר - מקודשת, חיישין שמא שוה פרוטה במדי. והא אנו תנן, ב"ה אומרים: בפרוטה ובשוה פרוטה! לא קשיא: הא בקידושי ודאי, הא בקידושי ספק

29) קידושין ח. "דרב כהנא שקיל סודרא" עד "אמר רב אשי"

דרב כהנא שקיל סודרא מבי פדיון הבן, אמר ליה: לדידי חזי לי חמש סלעים

30) ר"ן קידושין ו. (בדפי הרי"ף) ד"ה אמר שמואל "לפיכך נראה לי" עד סוף דבריו

אמר שמואל קדשה בתמרה וכו' הא בקידושי ודאי. אם ישנן שוה פרוטה במקומן הוה קידושי ודאי ואם בא אחר וקדשה אחר כך מותרת לראשון ואינה צריכה גט מן השני ואם אינן שוה פרוטה במקומן קידושי ודאי לא הוה לבטל קידושי שני אבל קידושי ספק הוה ואינה מותרת לאחר בלא גט דחיישין שמא שוה פרוטה [במדן] ושיעורא אהני לדעת שאלו הן קידושין גמורין שמאחר שקדש בשוה פרוטה במקומן אין גמגום בדבר: וכתב הר"ם במז"ל בפ"י מהלכות אישות דכי אמרי' דקידושי ספק הוה ה"מ בדבר המתקיים שאם היה לו דרך למדי אפשר להוליכו שם ויהיה שם שוה פרוטה אבל בדבר שאין מתקיים ליכא למיחש כלל דהא הכא לא שוי מידי וקודם שיגיע למקום היוקר יפסד אבל לפי מה שכתבו בתוספות נראה דאפי' בדבר שאינו מתקיים חיישין שהם פירשו דמשום גזירת הרואין נגעו בה דשמא יש כאן אחד מאנשי מדי ואם יראה שאין אנו חוששין להם כאן אף במקומו לא יחוש להם: וכתב הרמב"ן ז"ל וכן בתוס' דהא דאמרין חיישין לאו למימרא' דאי ידעינן בודאי ליהוה קידושין גמורין אלא לומר דאפי' בסתמא חיישין שמא שוה פרוטה במדי אבל אין הכי נמי דאפילו ידעינן דשוה פרוטה במדי לא הוה קידושין גמורין כיון דהכא לא שוה דהא לענין גזל דגר אמרי' בפרק הגוזל קמא (דף קה א) דבפחות משהו פרוטה אפי' בגזילה קיימת אין צריך להוליך אחריו דאין חוששין שמא תתיקר ולא חיישין נמי שמא שוה פרוטה במדי ומביא אשם ומתכפר לו אלמא אין לממון אלא מקומו ושעתו כדאמרין בערכין [דף כד א] לגבי הקדש אלא חומרא דרבנן בעלמא הוא באיסור אשת איש ולשון הא בקידושי ספק לפי זה לא אתי שפיר לפיכך נראה לי דאי שוה פרוטה במדי קדושי תורה הן דכיון שהיא נתרצתה בהן ושיון פרוטה באי זה מקום אילו ידעו העדים שדרכה לתת פרוטה באותו דבר הוה ליה כאלו אמרה לדידי שוה לי כדאמרין לגבי חמש סלעים של פדיון בכור כדאיתא לעיל [דף ח א]:

31) ר"ן קידושין ד. (בדפי הרי"ף) ד"ה גרסינן בגמרא תניא "אני מסתפק במקדש" עד "ומיהו פשיטא לי"

גרסי' בגמ' [דף ח א] תניא עגל זה לפדיון בני [טלית זה לפדיון בני] לא אמר כלום עגל זה בחמש סלעים לפדיון בני טלית זה בחמש סלעים לפדיון בני בנו פדוי ואוקימנא לה כגון שלא שוה חמש סלעים דאי שוה כיון דקיימא לן דלא צריכי שומא אפילו לא אמר בחמש סלעים בנו פדוי אלא בדלא שוה חמש סלעים עסקינן ואפילו הכי בסיפא בנו פדוי בדקבליה כהן עילויה כי הא דרב כהנא שקיל סודרא מבי פדיון הבן ואמר לדידי שוה לי חמש סלעים ואמרי' עלה אמר רב אשי לא אמרן אלא רב כהנא דגברא רבא הוה ומבעי ליה סודרא אבל כולי עלמא לא כי הא דמר בר רב אשי זבין סודרא מאימיה דרבא מקובי שוה עשרה בתליסר. ונראה דה"ה למי שדרכו להתייקר באיזה חפץ שנותן לו לפעמים דמים הללו דמהני דאי לא תימא הכי עגל זה בחמש סלעים במה בנו פדוי אלא ודאי כדאמרן ומיהו משמע דבעינן שיהא דרכו להתייקר בכיוצא בזה עד כדי דמים הללו הא לאו הכי לא מצי אמר לדידי שוה לי אלא שיש לתמוה על הרמב"ם ז"ל שכתב בפ"א מהלכות [בכורים] נתן לו כלי שאינו שוה בשוק חמש סלעים וקבלו הכהן בה' סלעים הרי בנו פדוי ולא חלק אם דרכו להתייקר בו אם לאו ומש"ה אני מסתפק במקדש בדבר שאינו שוה פרוטה אי מציא אמרה לדידי שוה דאפשר דכיון דלא שוה מידי לאו כל הימנה לתת עליו תורת כסף והכא שאני דכיון דודאי ממנוא הוא כי אמר לדידי שוה לי מהני ומיהו פשיטא לי דבשאין העדים יודעים שדרכה להתייקר בו לא מהני דהוה ליה כקדושין בלא עדים דלא מהני אפי' שניהם מודים:

32) תוספות גיטין כ. ד"ה דלמא "וכן גבי תרומה" עד "ובמתנות דם"

דילמא נתינת גט הוא - וכן שלף איש נעלו ונתן לרעהו (רות ד) לא בעינן שוה פרוטה אע"ג דכתיב ונתן וכן גבי תרומה חטה אחת פוטרת את הכרי אע"ג דכתיב (דברים יח) תתן לו ובמתנות דם חטאת ובמתנות בהונות אין בו שיעור והא דאמר אבא שאול בפ' כל שעה (פסחים דף לב:) דזר שאכל תרומה לא מיחייב בפחות משהו פרוטה משום דכתיב (ויקרא כב) ונתן לכהן וגו' ואין נתינה בפחות משהו פרוטה היינו משום דתשלומי תרומה ילפינן מתשלומי מעילה דתרווייהו תשלומי קדש מיקרו וגמרי' בחט חס מהדדי ולמאן דבעי בכריתות (דף ו:) ואשר יתן ממנו על זר שתהא נתינה בכזית היינו משום דסיכה היא ואפקה בלשון נתינה לאפוקי ממשמעות דסיכה קאתי דמשמע כל שהוא וצריך נתינה חשובה כמו ונתן לכהן את הקדש (ויקרא כב) דהוי בכזית לרבנן דאבא שאול וכן לא יתן עליה לבונה דבפרק כל המנחות (דף ס.) מצריך כזית היינו משום דשני מלשון שימה דאתחיל בה לא ישים עליה שמן או משום דומיא דהקטרת לבונה בחוץ דהויא נמי הקטרת איסור דהוי בכזית.

33) תוספות ר"ד קידושין נח: ד"ה חטה אחת מתחלת דבריו עד "והכי נמי תנן"

חטה אחת פוטרת את הכרי. ראיתי מקשים והא תתן לו כתיב ובעיני כדי נתינה כדרשי' גבי ראשית הגז. ונראה לי לתרץ דבודאי מצוה ליתן לו דבר חשוב כדתנן בפ' ראשית הגז וכמה הוא נותן לו משקל ה' סלעים שנאמר תתן לו שיהא בו כדי נתינה. והכי נמי תנן בשלהי פיאה אין פוחתין לעני בגורן מחצי קב חיטים וקב שעורי' כו' עד מדה זו אמורה בכהנים ובלויים בישראל. פי' גם כשמחלק תרומה בגורן לכהנים או מעשר ראשון ללויים לא יפחות לכל אחד מחצי קב שיהא בו כדי נתינה. אבל מיהו אע"פ שמצותו בכך אם אינו רוצה לקיים מצוה זו ותרום חטה אחת מכל הכרי ניתקן ויצא מידי טבלו אלא שלא קיים מצות נתינה. וה"נ תנן בפ"ב דתרומות אין תורמין מן הטמא על הטהור ואם תרום שוגג תרומתו תרומה מזיד לא עשה כלום ומייתי' לה במסכת פסחים בפרק כל שעה וביבמות בפ' האשה פי' אין תורמין מן הטמא על הטהור דאמר קרא תתן ולא לאורו ואע"פ שמצותו בכך אם תרום ניתקן טובא ואע"פ שחיסר מצוה. והא דקתני במזיד לא עשה כלום פליגי בה בהאשה רבה רב חסדא אמר לא עשה כלום דאפילו ההוא גריוא הדר לטבליה. ורב זביד אמר לא עשה כלום דאפילו ההוא לתקן את השירים אבל תרומה היו וכל זה משום קנסא אבל תרומתו מן דינא תרומה היא אע"פ שחיסר מצוה:

34) רש"י על התורה במדבר טו:כ ד"ה כתומת גרן

כתומת גורן - שלא נאמר בה שיעורט ולא כתומת מעשר שנאמר בה שיעור, אבל חכמים נתנו שיעור, לבעל הבית אחד מעשרים וארבעה, ולנחתום אחד מארבעים ושמונה:

פסוק כא ד"ה תתנו לה' תרומה

תתנו לה' תרומה - לפי שלא שמענו שיעור לחלה, נאמר תתנו, שיהא בה כדי נתינה:

35) תוספות גיטין כ. ד"ה דלמא "והא דאמר אבא שאול" עד "ולמען דבעי בכריתות"

דילמא נתינת גט הוא - וכן שלף איש נעלו ונתן לרעהו (רות ד) לא בעינן שוה פרוטה אע"ג דכתיב ונתן וכן גבי תרומה חטה אחת פוטרת את הכרי אע"ג דכתיב (דברים יח) תתן לו ובמתנות דם חטאת ובמתנות בהונות אין בו שיעור והא דאמר אבא שאול בפ' כל שעה (פסחים דף לב:) דזר שאכל תרומה לא מיחייב בפחות משהו פרוטה משום דכתיב (ויקרא כב) ונתן לכהן וגו' ואין נתינה בפחות משהו פרוטה היינו משום דתשלומי תרומה ילפינן מתשלומי מעילה דתרווייהו תשלומי קדש מיקרו וגמרי בחט חט מהדדי ולמאן דבעי בכריתות (דף ו:) ואשר יתן ממנו על זר שתהא נתינה בכזית היינו משום דסיכה היא ואפקה בלשון נתינה לאפוקי ממשמעות דסיכה קאתי דמשמע כל שהוא וצריך נתינה חשובה כמו ונתן לכהן את הקדש (ויקרא כב) דהוי בכזית לרבנן דאבא שאול וכן לא יתן עליה לבונה דבפרק כל המנחות (דף ס.) מצריך כזית היינו משום דשני מלשון שימה דאתחיל בה לא ישים עליה שמן או משום דומיא דהקטרת לבונה בחוץ דהויא נמי הקטרת איסור דהוי בכזית.

36) תוספות פסחים לב: ד"ה ואין מתחילת התוספות עד "מיהו קשה"

ואין נתינה פחות משהו פרוטה - ורבנן נמי לא פליגי אלא משום דכתיב אכילה וא"ת והא קיימא לן (חולין דף קלז:) דחטה אחת פוטרת את הכרי אע"ג דכתיב בה נתינה דכתיב תתן לו ובהזהב (ב"מ מז.) אמר קונין בכלי אע"פ שאין בו שוה פרוטה אע"ג דכתיב ונתן לרעהו וגבי גט נמי אמרינן (גיטין דף כ.) כתבו על איסורי הנאה כשר אע"ג דכתיב ונתן בידה ויש לומר דהכא ודאי בעינן שוה פרוטה דנתינה קיימא אתשלומין והוי כמו השבת גזילה שאין בפחות משהו פרוטה ולהכי משום דכתיב ונתן משמע שפיר נתינה חשובה אבל שאר מילי אע"ג דכתיב בהן נתינה לא בעינן שוה פרוטה מיהו קשה לר"י דרבי יהודה דריש בכריתות (דף ו:) ואשר יתן ממנו על זר בכזית ויליף נתינה נתינה מתרומה ואדיליף מתרומה בכזית לילף מכל נתינה לחומרא דהוה בכל שהוא כגון מתן דמים ומתן בהונות שאין בהן שיעור והוי נמי דומי' דסיכה דהוי בכל שהוא ולמ"ד התם נתינה בכל שהוא א"ש.

37) תוספות כתובות ל: ד"ה זר "וי"ל דשאני שוגג בתרומה" עד "ותדע דבתרומה"

זר שאכל תרומה לאביי פטור - ואוכל תרומה בשוגג והזיד במעילה לרבי דאמר במיתה (פסחים דף לג.) דחייב גזירת הכתוב הוא וא"ת לאביי דפטר חייבי מיתות בידי שמים אי ר' נחוניא ס"ל כרבי דאמר הזיד

במעילה במיתה אמאי תניא בפרק כל שעה (פסחים דף כט. ושם) האוכל חמץ של הקדש במועד יש אומרים לא מעל ואמרינן מאן י"א רבי נחוניא בן הקנה והא כיון דגלי רחמנא גבי הקדש דלא שייך קים ליה דאם לא כן אין לך אדם שמועל בהקדש א"כ בפסח נמי דאיכא כרת ליחייב ולא הוה לן למימר דקים ליה בדבריה מיניה וכו"ת במיתה דהקדש דוקא גלי רחמנא דלא אמרינן דקים ליה בדבריה מיניה אבל התם דהוי בפסח דאיכא כרת לא גלי קרא א"כ הא דתנן התם (שם דף לא:): האוכל תרומת חמץ בפסח בשוגג משלם קרן וחומש במזיד פטור מן התשלומין ומפרש בגמ' במזיד פטור דקים ליה בדבריה מיניה כרבי נחוניא והשתא בשוגג נמי ליפטר משום כרת דפסח דאפי' בשוגג אמרי' דקים ליה בדבריה מיניה כדאמרינן לקמן בפירקין (דף לה.) אלא ע"כ משום דגלי רחמנא במיתה דתרומה בשוגג דלא אמרינן קים ליה בדבריה מיניה וה"ה כי איכא כרת ולא אמרינן דוקא במיתה דגלי גלי אבל כי איכא כרת לא וי"ל דשאני שוגג דתרומה משום דתשלומין דידיה כפרה ולא ממונא כדאמרינן במסכת תרומות (פ"ו מ"א) דאם רצה כהן למחול אינו יכול למחול משום דלא הוי ממונא אלא כפרה ואפילו אוכל תרומת עצמו דלא גזל מידי משלם כפרה לעצמו וחומש לכהן ולכך לא שייך קים ליה בדבריה מיניה לפוטרו מכפרה אבל קרן וחומש של הקדש אינו משום כפרה אלא משלם ממונא שגזל הקדש ותדע דבתרומה חייב משום דכפרה הוא ולא משום כיון דגלי גלי דהא לרבא דלא פטר במיתה מטעם דקים ליה בדבריה מיניה מאי טעמא לא מיפטר אוכל תרומת חמץ בפסח אלא ודאי משום כפרה הוא וא"ת והא דתנן בפרק נושאים (יבמות דף צט:): כהנת שנתערב ולדה בולד שפחתה ושחררו זה את זה וכן ספק בן תשעה לראשון או בן ז' לאחרון דאמרינן אם אכלו בתרומה אין משלמין קרן וחומש ואמאי כיון דכפרה הוא ליחייבו מספק וי"ל דודאי צריכין להפריש אבל אין נותנין לכהן ולפי זה צריך לומר שהכפרה תלויה בהפרשה והא דאין הכהן יכול למחול היינו לענין שלא יהיה צריך להפריש אבל לאחר שהפריש יכול למחול לו שיהא שלו.

38) ר"ש תרומות ו:א ד"ה והתשלומין תרומה "ורבי חנינא דאמר במתניתין אינו מוחל" עד "אבל אין לומר"

והתשלומין תרומה - שאם חזר ואכל בשוגג אותן חולין שנשתלמו מה שחוזר ומשלם תחתיהן גם הם תרומה ומיהו לא משמע כן בירושלמי (שם) דתניא תשלומי תרומה אין משלמין מהן קרן וחומש ואין משלמין עליהן קרן וחומש ואין חייבין בחלה ואין הידים פוסלות בטבול יום כדרך שפוסלות בחולין ואין הידים פוסלות משום טבול יום דהוה ליה למתני אין ידים וטבול יום פוסל בהן ומיהו יכול לומר דגרסינן כטבול יום בכ"ף דאין טבול יום פוסל בהן ולא ידים ועוד [תימה] דתני כדרך שפוסל בחולין הא בחולין לא פסלי וכדרך שאין פוסלין מיבעי ליה ועוד דבהדיא בירושלמי (שם) א"ר זירא בשם רבי חנינא תשלומי תרומה הרי הן כתרומה לכל דבר אלא שגידוליהן חולין אם הם משלמין קרן וחומש וידים וטבול יום פוסלין בהן אם לא נאמר דברייתא פליגא אמתני' ורבי חנינא דאמר במתני' אינו מוחל דכיון דגזירת הכתוב הוא שחייב לשלם דבר הראוי להיות קדש ואין יכול לפטור עליו בדמים אין הדבר תלוי בבעלים אבל אין לומר משום דהוי [כפרת] עון כקרבן כיון דמיחייב חומש דהרי גזל חברו ונשבע והודה דמוסיף חומש ותניא בהגוזל קמא (דף קג ב) דיכול למחול: